

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ KATHOLIKUS KÉPES HETILAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ: Egész évre . . . 6 frt. — kr. Félévre 3 " — " Negyedévre . . . 1 " 50 "	Szerkesztőség: a hova a lap szellemi részét illető levelek és előfizetési penzek küldendők: Budapest, VIII. Mária-utca 30. Kéziratokat nem küldünk vissza.	Megjelen minden vasárnapon. Szerkeszti és kiadja: KADOR SÁNDOR Egyes szám ára 12 kr.	Kiadóhivatal: Budapest, VIII. Mária-utca 30. Elfogad mindennemű hirdetéseket valamint a nyitárba való közleményeket árszabály szerint.	Lapunk számára hirdetéseket elfogadnak még: Frankfurt: a/M.: Daube G. L. és Ta. Bécs: Mosse Rudolf, Sellenstätter Nr. 2. és Oppelik A. Stubenbastei Nr. 2. Budapest Valamennyi hirdetési iroda.
--	---	---	--	---

Szives figyelembe!

Nincs kényesebb dolog, mint himezés-hámozás nélkül kimondani az igazat, akkor, midőn betörhetik érte fejünket.

De történjék bármikép, az igaz kath. irónak, ha hivatásának meg akar híven felelni, első kötelem az igazat mondani, bármikor, bármily körülmények között.

Az igazság tiszta, mint a nap fény-sugara ha meg is törik, világító heve hatalmas marad mindig.

Ha az igaznak kimondása ellenséget is szerez — bármily hatalmasat — nem fogunk félni, mivel nem emberek, hanem Isten szolgálatában állunk, az ő szent dicsőségéért óhajtunk munkálkodni.

Szent meggyőződésünk az, ha bármily sok is az ellenség vagy egykedvű rideg, névleges katolikus — ha a Mindenható úgy akarja — szavunknak lesz ereje, hatása. — ellenkező esetben — hasztalan minden fáradozás.

Alig találhattam volna bővebb tárgyat jelen soraim megírásához, mint a midőn leírni, azaz vázolni szándékozom a katolikus dolgok siralmas menetének, tengődésének okát.

E kényes dolog megfajtásához mindenki más okokat keres, — a végeredmény pedig mégis egyforma.

Mindenekelőtt szükséges, hogy elismerjük és beismerjük, miszerint kath. ügyeink nem állnak a legjobban.

Vannak sokan, kik orthodoxiának tekintik azt az irányt, melyet mi követünk, melyre buzdítani olvasóinkat kötelességünk.

Az ily ítéllettől nem tartunk, nem tartatunk. Mindenben Isten és az ő szent

anyaszentegyháza parancsait követve, orthodoxyába nem kerülhetünk, e kifejezést abszurdnak kell kijelentünk — mivel szent vallásunk törvényei, szabványai Krisztus Urunkról hamisítatlan maradtak reánk — azokban újítást eszközölnünk nem szabad.

Vannak sokan, a kik azt vetették szemünkre, hogy túlságos sötét színben festjük az állapotokat.

Azoknak azt feleljük, hogy méltóztassék őszintén bevallani, mi hogy történik és hogyan kellene, hogy történjék. Ha önámítás nélkül történik ezen összehasonlítás, úgy rájönnek, hogy a mi érzetünk homályos karezzolatot rajzolt csupán.

Kath. hitélet! Micsoda? kérdi sok katolikus csodálkozva. Kath. hitélet! Mi az? Mire jó az!? És csakugyan lehet olyasmi is a világon? Ma!? Lehetni lehet, van is Németországban, Ausztriában, talán mindenfelé, csak Magyarországon, Máriaországában hiányzik. (Néhány községet kivéve.)

És — mi a kath. hitélet fejlesztésére vagyunk hivatva — a mi azt jelenti, hogy szükségtelenek vagyunk.

Vagy mi teremtsünk kath. hitéletet?? Hogyan! Ki látja lapunkat, ki olvassa azt! Ez a baj! Ezzel a váddal kell fellépnem Isten és ember előtt.

A kath. lapokat ha tartják, de nem olvassák — nagyon kevés a kivétel!

Tartják sokan, mert rajta áll, hogy katolikus, tartják, hogy szépirodalmi olvasmányuk legyen — de hogy azért tartásuk, hogy a vallásos érzelem emelkedjék, hogy az olvasmány terjesztessék, nagyon ritka dolog.

Csakugyan kétségbe ejtő, midőn a mi közönségünk, a legintelligensebb közönség azon panaszkodik, hogy jaj! jaj! annyi a kath. ujság, hogy nem győzzük!

Ha kérjük, melyek azok? furessábnál furessábnál czimeket hallunk, de katolikusokat vajmi keveset. Ha valami keresztény morált hirdető ujság akár zsidó kézből kikerül a mi közönségünkhöz fordul.

Ha zsidó lap egyszer katolikus izű cikket vagy képet közöl — jogot formálgett arra, hogy kath. lap számba vételessék.

Ilyenek az úgynevezett antisemita lapok. Ezek legjobban járják. A katolikusnál katolikusok, a reformatusoknál a legvastagabb nyakbősséggel kopogtatnak be, a lutheránusoknál Luther arczképét lobogtatva, igazi lutheranus szellemmel minden vallásnak szájize szerint mutatkoznak és antisemita létükre a legnagyobb zsidók — mert gseft ajelszavuk.

Mi kath. lapok a hányan vagyunk, kevés kivétellel csaknem megesszük egymást, de nem szeretetből!

Egyik a másikat, pl. az idősebb, tekintélyesebb, a fiatal ajánlaná — szó sincs — hanem zsidó és lutheránus lapoknak kerül hely elég.

Kölcsönös barátságos szellem, egymásiránti jóakarattal helyett (mondom tisztelet a kivételnek) nem csak nem katolikus, de még emberséges szellem sem urolg közöttünk.

Ha magát katolikusnak csupán nevező, vagy egyébként rovott férfiú kath. lapot kiad vagy szerkeszt — ott ne szerénykedjünk, ne féljük, hanem figyelemtessük az olvasó közönséget.

Világi lapok természetüknél fogva nem pártolják a kath. lapokat — a mit a zsidó és szabadságkőmives lapoktól nem is csodálunk.

Igy azután terjedjen a kath. sajtó, kath. eszme, fejlődjék a kath. hitélet!

Vagy azzal azt hiszik már eleget tesznek ajómóduak, ha odadobják a 6 frtot a lapért, és ezzel a kath. ügynek vélték szolgálatot tenni?

Ezzel megelégszik az, ki lapot kiad üzér szellem által hajtván, de nem az, ki az ügynek akar szolgálni.

Az a néhány lelkes pártoló, kikben van jó szándék — akarat azon töprenkedik, hogy a kath. lapok oly lassan mozognak.

A szellemi erő, mely a kath. lap mellé sorakozik — dicséretes dolog — de nem elégséges.

Ha kath. hitéletet fejleszteni akarunk, illetőleg megteremteni — ugy a lappártoláson kívül a földolgot ne mulasszuk, terjesszük a lapot, ajándékozzuk oda példányunkat, szóval lépünk actióba.

Ne csak mindig követelni a sajtótól, hanem tenni is kell érte valamit.

A gépnek munkaereje a fűtőanyag nagyságától és minőségétől függ.

Itt hát a baj!

Mielőtt jól szervezett, felfegyverkezett haderőnk nincs, addig hasztalan erőfeszítés volna az ellenséget megtámadni.

Különböleg legyünk meggyőződve, hogy a hibát legjobb lesz bennünk keresni.

Ha majd nem tagadjuk, nem szépítjük hibáinkat teszünk is ellenünk.

Ne üssünk addig senkit, míg magunkból nem vertük ki a rosszat!

Kador Sándor.

Tudomány és honvédelem.

— Egy kis statisztika. —

Az államok költségvetésének egyes adatai közül alig lehetne érdekesebb összehasonlítást tenni, mint azt, hogy mennyit fordít az állam a közoktatásra s mennyit szárazföldi és tengeri hadseregének főtartására. Ha ez adatokat egybevetjük, teljes ijesztőségében áll elénk a mai katonai állam, mely jóval többet áldoz polgárainak más államok polgárai ellen való megvédésére, mint a saját polgárai szellemi művelésére. Sokkal több pénzbe kerül a kölcsönös irigykedés, mint az emberiség szellemi életének nemes versengése. Ennek kitüntetésére egyszerűen azt kell kiszámítanunk, hogy a költségvetés illető összegeiből mennyi esik az ország lélekszámából minden egyes főre. E számítás szerint, melyet a Budapesti Hirlapból veszünk át, az egyes államok minden egyes lakosa fizet:

	honvédelemre	közoktatásra
Angolország	23.46 frk.	3.64 frk.
Franciaország	21.10 "	3.82 "
Németország	12.80 "	2.59 "
Olaszország	11.39 "	1.12 "
Spanyolország	10.28 "	0.47 "
Oroszország	9.53 "	0.85 "
Ausztria-Magyarország	8.04 "	1.30 "

Első tekintetre ezekből az adatokból csak az ötlik szembe, hogy legdrágább az angol meg a francia honvédelem. — legolcsóbb a spanyol meg az orosz közoktatás. Ha azonban azt is kiszámítjuk, hányszorosa többet adózik minden egyes ember a hadseregére, mint az iskolákra, a következő igen jellemző számokat kapjuk:

Németország	4.5-ször
Franciaország	5.5 "
Ausztria és Magyarország	6.1 "
Angolország	6.4 "
Olaszország	10.1 "
Oroszország	11.2 "
Spanyolország	21.7 "

Vagyis a legelső katonai állam, Németország a közoktatáshoz aránylag, még legkevesebbet költ hadseregére, a mi kettős államunk jóval többet, Oroszország még egyszerűen mint mink, a szerencsétlen Spanyolország pedig majdnem 22 szer annyit költ hadseregére és tengerészetére, mint iskolára. Feltűnő az Angolországra eső nagy szám, azonban ezt megmagyarázza, hogy Angolország aránytalanul sokat költ tengerészetére, a miben csak Franciaország közelíti meg, ennek leszámításával, Angolország hányados száma csak 3.8 volna. A Németország kis hányados száma világos megerősítése annak a mondásnak, hogy háborúban az iskolamesterek győznek.

Vajjon eljön-e az az idő, mikor a hadsereg költségeivel legalább egyenlő fokozatban állani az iskolákéi, oly kérdés, melyre a választ talán csak unokáinknak unokái fogják megadhatni.

TÁRCSA

ISTENEM.

Mindenem Ő s az
Volt, lesz örökre
Szűmben, elöttem
Ő egyedül
Őtet imádja
Lelkem örökre,
Őt szeretem csak
Végtelenül!

EGY MAGYAR NŐHÖZ.

Honszerető kebelén, a
Lelkes, magyar nőnek:
Lelkes, magyar honleányok
S hazafiak nőnek!

EGY ZSIDÓHOZ.

Nem lehet a magyar ember
Zsidónak barátja,
Ha azt csupán: lopni, csalni
S pöffeszkedni látja!

A. Aranyossy J. Celesztin.

EMLEKLAPRA.

gf. S. . . . nek.

Sokan mondják, sokan zengik,
Hogy menyország: a szereltem.
Itt a földön, túl a síron
Boldogság csak abban terem.
Én azt zengem, én azt dallok:
Hogy az is a lélek szárnya,
Felhaladni, — felrepülni
Az igaz menyországba!

Gyürky Ödön.

A béli névsor.

Irta. Quatrelles.

Az asszony 50 éves,

A férj 55 éves.

A leány 18 éves.

(Szalon. Ébenfa butor damasztal bevonva, A kandalló párkányán óriási álló óra. Csecsebecsékkel megrakott asztalok. A kandallóban élénken lobogó tűz. A kandalló előtt asztal, azon lámpa. Az asszony és a leány papucsot és hálósipkát hímeznek az úr számára. Az a boldogleány, kinek számára annyi pamutot és selymet fogyasztanak békében hortyog egy karosszékben.)
1. jelenet.

Asszony. Elég lesz mára, Mariska, tedd félre a munkát és menj aludni.

Leány. De mama, hiszen még csak 10 óra és pár percz mulva készen volnék az alap himzéssel.

Asszony. Apa már fáradt.

Leány. Fáradt? . . . Hisz ebéd óta mind-egyre alszik karosszékében.

Asszony. Apád napközben nagyon megérett magát. Aztán meg fontos dolgokról kell vele beszélnem. Eredj, lányom!

Leány. Elkergetsz? . . . Csunya mama! Nos hát, alázatosan engedelmekedem. Jó éjt. (Megöleli anyját, aztán lassan közeleg apjához és gyöngéden megcsókolja homlokát.)

Férj (fölijed): Mi az? . . . A rente 62.25-ig szállott? . . . Vagy ugy! . . . Te vagy, leányom! Azt hittem, a pénztárnokom.

Leány. Pénztárnokod? . . . Hát ő is megölel mikor beszámol?

Férj. Dehogy ölel, dehogy ölel . . . de lásd . . .

Leány. Ah, most meg vagy papa! Mindig azt mondd, hogy nem szunyokálsz ebéd után?

Férj. Nem is! . . . Csak lehunyom szememet és töprengök; ennyi az egész. Mindent hallottam, a mit beszéltetek.

Asszony. Nos akkor gratulálok hallásodhoz. Egész időn át himeztünk s egy szót se szóltunk.

Férj. (türelmetlenül): No jól van jól! Ha már egyáltalában rám akarjátok fogni, hogy aludtam. — hát aludtam!

Asszony. Mondj a lányodnak jó éjszakát. Komoly beszédem van veled!

Férj. (nyugtalanul): Nem gondolnád, hogy idején volna aludni mennünk?

Leány. A papa telhetetlen!

Asszony. A mit közölni akarsz veled, nagyon komoly és fontos.

Férj. (halkan): Az ördögbe is! Mi lesz ebből?

A MEGCSALATOTT.

Szomorúan susog a szellő, suttogva rezegnek a fák levelei, boldogságról, szerelemről beszélnek. A csalogány dala messze elhangzik a bokrok között, oly bánatosan dalol, talán nem akarja, hogy a sirdomb alatt vig dalt halljon az, kinek elhamvadott kebele, hol egykor oly égő szeretetből nincs most egy árva parány sem . . . jéghideg az most. Alkonyodik, a szél még bánatosabban fuj, hisz most már nem hallhatják a kíváncsi halandók bánatos zokogását, szabadabban mondhatja el fájdalmát, keservét, boldogtalanságát annak, kinek sirdombján legbánatosabban sívít föl! . . .

K. József jómódú gazda volt, büszkeség látszott arcáról, a mint végig tekintett csinos udvarán, de büszkeségét nem a vagyon emelte, hanem azon gondolat, hogy övé a falu legszebb lánya a szép Mariska. Alig volt még 18 esztendő. Öröme volt apjának; édes anyját nem ismeré, életén adott leányának életet; apja mindent megtett, hogy leányát jól nevelje. A szomszéd város apáca kolostorába adta neveltetés végett. Itt ültették szívébe a vallás csiráját, mely napról-napra nőtt, erősödött; különösen a szűz Anya iránt viseltett forró szeretettel. Ahhoz könyörgött, valahányszor csüggedés fogta el, ott vigasztalódott meg, ha az anyai szeretet hiányát érzé szívében! Eljött végre az idő, midőn elhagyta a zárdát, hogy kilépjen az előtte még ismeretlen életbe. Elszorult szíve, midőn utóljára térdelt a szt. Szűz előtt, talán érezte jövő boldogtalanságát! . . . Szélid volt Mariska mindenki iránt, mindenkit egyformán szeretett, nem ismerte még azon kort, melyben egy titkos érzelem szállja meg a fiatal, fogékony szívet. De eljött végre egy ifjú, Gerő János, ki szívében a földi szeretett honosította meg. Eddig csak a szűz Anya iránt lángett a boldogító, tiszta mennyei szeretettől, most a lány hamvadni kezdett s előtérbe lépett nála a nyugtalanító földi szeretet, mit szerelemnek szoktak nevezni.

Mariska legörömebb tartózkodott kertjük alatt az ezüst habú patak partján, tele szedte kosarát mezei virágokkal, odaült egy levágott fatörzsre, mely a patak fölé hajlott. Itt volt ő boldog, hol a kis virág, mely ma nyílik, holnap elhervad, a levél a fa keblén, a kis madár kedves dala, a napfény, felhő mind csak azt beszélték előtte, hogy nagy és hatalmas az Alkotó! Koszorút kötött kedves Mária-szobrára, kit anyja helyett anyjának választott; ott térdelt esténként a szobor előtt s oly jól érezte akkor magát.

Most már nem térdelt oly ajtatosan a szűz Anya előtt, szívébe beférkőzött a hiú földi szeretet, mely oly gyakran elnyomja a nemes, magasztos égi szeretet! Érezte ezt ő maga is. Mintha a Szűz arca bánatos lett volna, mintha nem mosolygott volna reá oly anyai szeretettel!

Hosszadalmas volna a megismerkedés mozzanatait elmondani, elég az hozzá, hogy Mariska szerette Jánost a nélkül hogy tudta volna, hogy János nagy városi úr, kinek már jegyese is van; de mikor a szerelem nem kérdezi, mily családból való a szerelem tárgya? Itt szoktak ők találkozni a patak partján a fatörzsnél, itt bámulták a természetet, de már nem az Isten mindenhatóságát látták annak szépségeiben, hanem saját boldogságukat. Miért ne menne ma is oda? Hiszen mindennap ott szokott ülni. Figyelt minden kis zörejre; megígérte János, hogy eljön. Most egy ág zörrent meg háta mögött, Mariska piruló arccal tekintett hátra, szíve úgy dobogott. Pedig családott, civődő verebek okozták a zajt. Nap nap után mult a nélkül, hogy eljött volna kedvese. De azért ő mindennap elment szokott helyére, elmerengett onnan arról a boldog multról, azon ígért jövőről, mit a halavány, kis fekete bajuszos, göndör hajú ifjú ígért neki, arról a szép időről, midőn ő majd menyasszony lesz. Majd eszébe jutott azon boldog zárdai élet, midőn a gondok nem gyötörték, midőn még tiszta égi szeretettel eltelve

hangoztatá az „Ave Mária“-t. A mult a zárdá felé irányozta vágát, a jelen a világi életet festette előtte boldogítóknak. Edes atya hívó hangja szakította meg méla ábrándját; Mariska megrezzenve sietett be. Épen vasárnap délután volt.

— Jer, jer leányom, menjünk a templomba, ma lesz a közeli pusztá birtokos fiának az esküvője egy dúsgazdag kisasszonnyal!

Mariska sietve készülődött, pedig de szívesebben maradt volna ott a fatörzsen. Szegény leány, hiába várod te ott! Mariska csakugyan elment a nézők közé atyjával együtt. Rövid idő múlva fényes fogatok robogtak a templom felé. Mariska csak nézte a nagy pompát s nagyokat sohajtott: kíváncsi volt, ugyan milyen lesz a menyasszony? Egyszerre csak elhalványult . . . s egy sikoltás hallatszott.

— Edes apám menjünk haza — így szólt lassú hangon. A vőlegény véletlen oda tekintett, honnét a sikoltás hallatszott, de csakhamar elfordította arcát. Tudta jól, hogy más boldogságának árán épült föl az övé.

Éj van. Nyugszik minden. Csak Kovácsék háza udvarán siet egy női alak a patak felé. Az égen a felhők kergetik egymást s csak olykor tekinthet le a méla hold a földre. Most lenézett s a nő alakon akadt meg a szeme — szegény Mariska volt, kit megcsalt szerelme nem engedett nyugodni. A legnagyobb kétségbeesés közt távozott hazulról, lábai alig bírták, annyira elerőtleníté a belső fájdalom. Ment — maga sem tudta megmondani hová? Késő éjjel volt, midőn a patakhoz ért, a habocskák oly hívóan integettek feléje! Öngyilkosságra gondolt. „Menj, nézd csak a habokat, mily jó lesz azok lágy ölen pihenni, mily jó lesz majd megszabadulni megcsalt szerelmed kínzó tudatától, öröm úgy sincs már többé számodra! — suttogá neki a sötét kétségbeesés. „Nézd az öngyilkosok rettenetes bűnhődését, kik gyáván akarnak megszabadulni a rájuk rótt teheről, kik vakmerően azt semmisítik meg, mi nem az övéké — az életet! Tekintsd csak

Asszony: Mariskám édes, hagyj magunkra.

Férj (sohajtván): Jó éjt, piezikém! Aludj jól! Boldog gyermek, a kivel semmi fontosat és komolyat nem akarnak közölni!

2-ik jelenet.

Férj: Nos hát rajta! . . . Magunkra maradtunk. Kíváncsi vagyok, mi közölni valód van.

Asszony: Nem tudom, vetted-e észre, hogy lányunkból immár nagy lány lett.

Férj: És szép lány, a mi még fontosabb.

Asszony: Hozományt nem adhatsz neki igen nagyot. Azért hát áldozatot kell hoznunk, hogy jövőjét biztosítsuk.

Férj: Hogy érted ezt?

Asszony: A dolog igen egyszerű. Ha lányod kelengyéje mellé egy milliócskát rakhatnál, bizonyára megmászna érte a legmagasabb falakat, betörné a legvastagabb ajtókat, elkövetné még a lehetetlent is, csak hogy megkapják. Neked akkor nem volna egyéb dolgod, minthogy szépen otthon maradj és a kérők gomolyából divalogasd azt a vót, mely kedvedre van. De hát fájdalom, mi így nem járhatunk el. Mi drága gyermekünknek csak nyomorult 200 ezer frank hozományt adhatunk. Ennek a kamatai éppen elegendők arra, hogy kifizesse a szabónőjét, ha ugyan nem jár sokat társaságba. Ezért nekünk egy kis zajt kell tennünk, hogy magunkra vonjuk az emberek figyelmét.

Férj: Kezdem érteni . . .

Asszony: Minthogy senki sem fogja megmászni falainkat, magunknak kell őket lerom-

bolnunk; minthogy lányunknak senkisé fog szerenádét rendezni, nekünk kell idehaza egy kissé muzsikálnunk; minthogy ajtóinkat nem fogják betörni, magunknak kell azokat kinyitnunk. Szóval, minthogy nincs vagyunk . . .

Férj: Dobjuk ki az ablakon!

Asszony: Azt nem mondtam. Többet kell társaságba járnunk és vendéget látnunk. Mikor rendezzük első bálunkat?

Férj: Teringettét! Ugyancsak vágatsz! Hiszen ez valóságos orvtámadás . . .

Asszony (erélyes hangon): Mikor rendezzük első bálunkat?

Férj: Kedvesem, mielőtt erre gondolunk, meg kell állapítanunk a meghívandók névsorát . . .

Asszony: Helyes; épen kezemügyében van ismerőseim névsora; mindjárt el is kezdetjük.

Férj: (aggodalmas pillantást vetve az órára): . . . Nem gondolod, hogy tanácsosabb volna lefeküdni?

Asszony: (ügyet se vetve szavaira): Itt a lista. (Kibontja a papirost.) Itt van első sorban Préciptúr úr és neje.

Férj: Kezdetnek elég szép! . . . Préciptúr úr . . . Hát már elfeledted azt a botrányos történetét?

Asszony: Miféle történetet?

Férj: Felesége az esküvő előtti napon megszökött egy ulánus-tiszttel!

Asszony! Igaz el is feleltem! . . . Hm, hm, ez kellemetlen.

Férj: Miért?

Asszony: Gyönyörű szép gyémántjai

vannak . . . s az ilyesfélének „hatása“ van egy bálon . . .

Férj: Azt hiszem, legjobb lesz, ha minden kétes név elé keresztet teszünk. Aztán majd még egyszer végig megyünk a listán.

Asszony: Jó. Mindjárt ide is teszek egy keresztet „Almaviva ur és neje“ elé, bár tudom, hogy gyöngéid vannak az emberekkel szemben.

Férj: (csodálkozva): Ah! S miért a kereszt, ha szabad kérdeznem?

Asszony: Mert velök együtt Frigyes grófot is meg kellene hívunk.

Férj: Hogyan? hát te is elhiszed a róluk forgó mendemondát?

Asszony: Mindenki tudja, hogy Almavivák a gróf milliói segélyével rendezik zilált anyagi körülményeiket. Azt is tudja mindenki, hogy Frigyes gróf nem Almaviva ur szép szeméi kedvéért teszi magát tönkre. Okvetlen keresztet kell tennünk a nevök elé.

Férj: Parmesaniékről nem szabad megfeledkeznünk, mert . . .

Asszony: Micsoda? Meghinád őket?

Férj: Miért ne?

Asszony: Őket, akik minden lap törvényeségi rovatában oly botrányos módon szerepeltek?

Férj: No én úgy tudom, hogy még eddig senkit sem ölték meg.

Asszony: S neked ez elég? Pompás! Ha valaki nem gyilkos, már az neked elég ok arra, hogy nagyra becsüld.

Férj: De megengedj . . .

Asszony: Ezt aztán erkölcsiség!

a szűz Anya fájdalmát, mi ahhoz képest a tied? — szólt hozzá szeliden a biztató remény. És ő azonnal eszméletre tért. — Nem, nem szabad ki oltanom életemet, van egy, ki még arra számot tart — szegény atyám. Jaj, mi lenne vele, hova jutna, ha én most előlném magamat! Mi érné őt, ha az én holttestemet egyszer csak elibe vinnék; fájdalmában meg-hasadna szive s akkor én gyilkosa lennék! Rettenetes gondolat! Nem, azt nem teszem; vissza, vissza kised szobámba . . . feledni fogom a multat! — Ily gondolatok között sietett vissza Mariska. Igen, feledni, feledni . . . könnyű azt mondani. De hiába felednie nem lehetett.

A mi a méhnek a virág mézédés nedve, a mi a lilomnak a gyémánt harmat gyöngy-csepje, a mi a harmatnak a biboros napsugár, az volt Mariskának az első szerelem, boldogsága — élte — mindene. Hónapok multak s Mariska csendesesen túrta bánatát. Panasz nem jött ajkára, köny nem jött szemébe, csak arca lett mindennap halványabb. Nem átkozta hűtlen kedvesét, lassan hervadt tovább. Ha a szíven sebet ütünk, fog-e az újra do-bodni? Soha. Ő is szemlátomást hervadt, a sír felé. Atyja orvost akart hivatni, de ő nem engedte.

— Késő, atyám, engem már nem lehet meggyógyítani. — Aztán leborult, siratta elvesztett boldogságát, hervadó életét. Szűz Mária volt végső órájában egyedüli vigasza. Éreznie, tapasztalnia kellett, hogy a földön semmi sem állandó, hogy mint a virág, hervatag, hogy mily fönséges a mennyei szeretet, mely akkor tűnik föl legnagyobb fényben, mikor az élet napja már nyugvó félben van; tapasztalnia kellett, hogy csak a szűz Anyáról zengheti az ének:

És ha elközelget éltünk alkonya,
Te vagy vignaszteljes esti csillaga!

Mariska nem élt több tavaszt. Még mikor az ősz lassanként kibontotta sárguló fátyolát a mezőkön s réteken, oly bánatosan nézte a

kis virágot, mely lassan hajtotta fejét a rideg földre, melyet harmat helyett most dér takar; könyezve nézett a bucsuzó dalosok után, miknek vidító dalát az őszi szél sivfása változtatta föl. Akkor ő siratá a haldokló természetet. Most, mikor itt van a kis pacsirta, mikor az új fűvön ismét harmat ragyog, mikor a habocsókák föl szabadultak a jégkérek alól; mikor a tavasz elérkezett, akkor hervadt el a föld egy szép virága! Körülnéz a fölujult természet, nem találja ismerősét, nem látja őt, ki a tavasz bájjait annyiszor bámulta, ki azokban csak a jó Istent s az ő boldogságát látta; sír, sír keservesen, könnyeitől megárad a kis patak s elviszi a fatörzset, hol Mariska annyiszor időzött. Elment ő oda, hol az örömet nem úzi a bánat, a reményt nem követi a csalódás, hol vég nem létezik. Nem a mai világra való volt, mivel igazán tudott szeretni.

János anyja megtudta Mariska betegségének okát s ez idő óta valódi anyai szeretettel csüggedt a szenvedő leányon. Isten büntetését látta fián, ki házassága óta ágyban fekvő beteg lett.

A temető egyik helyén egy frissen hantolt sírnál egy öreg megtört embert és egy középkorú nőt látunk, kik zokogva ölelnék át a díszes kőkeresztet, melyen egyedül e fölírás vala olvasható:

„Kovács Mariska. Könyörögj érettünk Istennek szent Anyja!”

Sóthy Gyula.

Hogyan ábrándult ki az én Berti barátom?

(HUMORESZK)

Derék egy legény volt az én Berti barátom, ezt meg kell adni neki. Különösen szerettem azért, mivel, ámbár csinos fiatal gyerek volt, még nem érte utol az a szerelmi mánia, mely az ily ifjakban rendesen uralkodni szokott.

Szobatársak voltunk, úgy szintén egy classis vendégei.

Nagy egyhangúságban éltünk; ő nem törődött a világgal, én még kevésbé; de ki tudta, hogy mi van a hamú alatt?

Berti kerek három hét óta teljesen megváltozott; keveset ült honn; vagy korcsolyázni volt, vagy színházban, vagy farsangi mulatóságokban. Ezenkívül a fiú sokat kezdett adni magára. Holmi úgy nevezett bajuszpódrók kezdettek díszlegni asztalkáján, aztán meg finom hajkenő-olajok.

Nem egyszer gondoltam, hogy ha már ennyire vagyunk, csak egy borbély kellene még, s azonnal megnyithatnák az üzletet, hisz annyi e szakmába vágó dolog lett már otthonossá szobánkban, mint akár egy első rangú hajfodorító teremben.

Kente is Berti magát meglehetősen; én nem láttam ugyanott semmit, a hol más becsületes embernek a bajusza szokott lenni, hanem azért ő, mint valami felhőből cseppent dandy kente a — helyét! A haját sütötte jobbra, sütötte balra; tíz perc alatt minimum számítással negyvenféleképpen fésülködött. Aztán a nyakkendő! Akár el is repülhetett volna velök.

Egy szóval ujjá született Berti. Sokszor egész éjfélekig elábrándozott; hiában kértem patronusi hangon, hogy mondjon el mindent, egy kicsinyes felbillentés volt a válasz.

Mikor pedig amúgy Isten igazában kicsipte magát, s el akart menni, ha kérdeztem: hová pajtás? mintha lóháton ült volna, úgy nézett le rám nyakkendője fodrai közül; s még egyszer a láthatlan bajuszt megpödrítve, szó nélkül elment. Belenyugodtam ebbe az állapotba is, aztán nem kérdeztem semmit.

Tölt-múlt az idő. Egyszer csak ragyogó arcczal, kidülesztett mellel állit haza Berti. Szervusz, pajtás! Kiáltja rám meglehetősen magas tonusból, s megis akar még ölelni én csak bámultam e különös fordulaton.

Ez a fiú kezd rejtvény lenni előttem, gondolám; ne de nem kellett sokáig törnöm rajta a fejemet, megfejtette ő önmagát.

Férj: De te nagyon is messze mégy!
Asszony: Messze mentek ám ők, nem mi! Már nem emlékszel ama csuf história részleteire, mely izgalomba hozta az egész üzletvilágot? Az a szélhámós grümdolás . . .
Férj: Nos?
Asszony: A kikürtölt alaptökének a fele sem volt együtt!
Férj: Én uram Istenem, ilyesmi mindennap előfordul.
Asszony: Az évi közgyűlést al-részvényesekkel tartatták meg.
Férj: No már az igaz. De kétségkívül még jönni fog, ha jönni kell, egy jobb kor, melyben századunk e különös kapitalista áramlatát szükségesnek és üdvösnek fogják elismerni.
Asszony: Várjuk be csak ezt a jobb kort és addig is kereszteljük meg a Parmesaniák nevét.
Férj: Jó. Mit tartsz Urukóvokról?
Asszony: Piha! Az intrikusok! Keresztet!
Férj: Guenilles gróf?
Asszony: Az, a ki nyakig úszik adósságban? Keresztet!
Férj: Redrose asszony?
Asszony: No csak azt vártam! Hát te azt kívánod, hogy a mi szegény, ártatlan gyermekünk ilyenféle személylyel jöjjön érintkezésbe?
Férj: Igaz, azt suttogják, hogy Villafranca herceggel meg X. bankárral . . . Keresztet!
Asszony: A mi van Bulbeck grófnőt illeti . . .
Férj: A szép hollandosnót?

Asszony: . . . magától értedődik, hogy nem hívjuk meg.
Férj: Ah, már ez sok! Van-e egész Párisban nála előbbkelő elegánsabb asszony?
Asszony: A ki vastag szivarokat szí és kotillon közben átugrik a széken!
Férj: Dolce-né?
Asszony: A ki tragár chansonetteket és nyers utcai nótákat énekel? Keresztet a neve elé!
Férj: A Cannonita család? Két fiatal leány . . .
Asszony: Azok a sportozó bolondok! Olyan pony-s hintón kocsikáznak, mely inkább formázik főzelékes szekérre, mint egyébre; vasárnap meg csak a versenyterre menet néznek be a templomba!
Férj: Sedlitsné?
Asszony: Pah! A ki úgy tánczol cencant, hogy még a hirhéd Teréza is elpirulna láttára! A ki férfiruhát ölt, hogy . . .
Férj: Hogy?
Asszony: Hogy jelen lehessen a kivégzéseken!
A férj: Hát akkor ajánlom a Merové családot.
Asszony: Szegény emberek, kiket meghívásunk csak zavarba hozna, mert nincs pénzük tisztességesen öltözködni.
A férj: Bigorre marquis?
Asszony: Egy 80 esztendő roué, a ki mindennap más tánczosnót visz vacsorálni!
A férj: A fiatal d'Aunis?
Asszony: . . . Már nem jár társaságba.
A férj: Még alig 21 éves!

Asszony: De 27 sport klubb tagja s akkor az embernek nincs érkezése társaságba járni.
A férj: Mit szólsz Blakchest urhoz?
Asszony: Azt? Soha!
A férj: De édesem, ha mindenkin van valami kifogásolni való, hát akkor kit hívjunk meg?
Asszony: Hát már vége a névsornak?
A férj: Majdnem.
Asszony: Mutasd csak! (veszi a listát) Szent isten mennyi kereszt!
A férj: Egész temető!
Asszony: (gondolkozva): Hát már most mit tegyünk?
A férj: Ha az ember jól meggondolja . . .
Asszony: Voltaképp ezt kellene hinnem.
A férj: Kedves Melanie . . .
Asszony: Édes Alfréd . . .
A férj: Mondanék valamit . . .
Asszony: Épen jutott valami az eszembe.
A férj: Mit szólnál hozzá, ha abba hagynók azt az egész bált?
Asszony: Én is ép ezt akartam mondani.
A férj: Nem tudom . . . De azt hiszem, hogy még mindig vannak derék, jóra való fiatal emberek, a kik, a nélkül, hogy másnak port akarnának a szemébe hinteni és a nélkül, hogy nekik maguknak port kellene hinteni a szemébe, szívesen elvesznek egy tisztességes fiatal leányt. Inkább legyen a lányunkból agg szűz, de arra el nem szánhatom magam, hogy az úgynevezett társasélet nyüzsgésébe lökjem be.
Asszony: Igazad van kedves férjem! (A jobbsó ajtó felé megy.) Jó éjt!
A férj: (A balsó ajtó felé halad.) Jó éjt!

Jer, fiú, szól hozzám, hogy beszéljem el neked sorsomat. Hanem csak inter nos sit dictum. Már tudtam, hogy nem valami közönséges historia lehet, midőn ő még latinul is kezd beszélni.

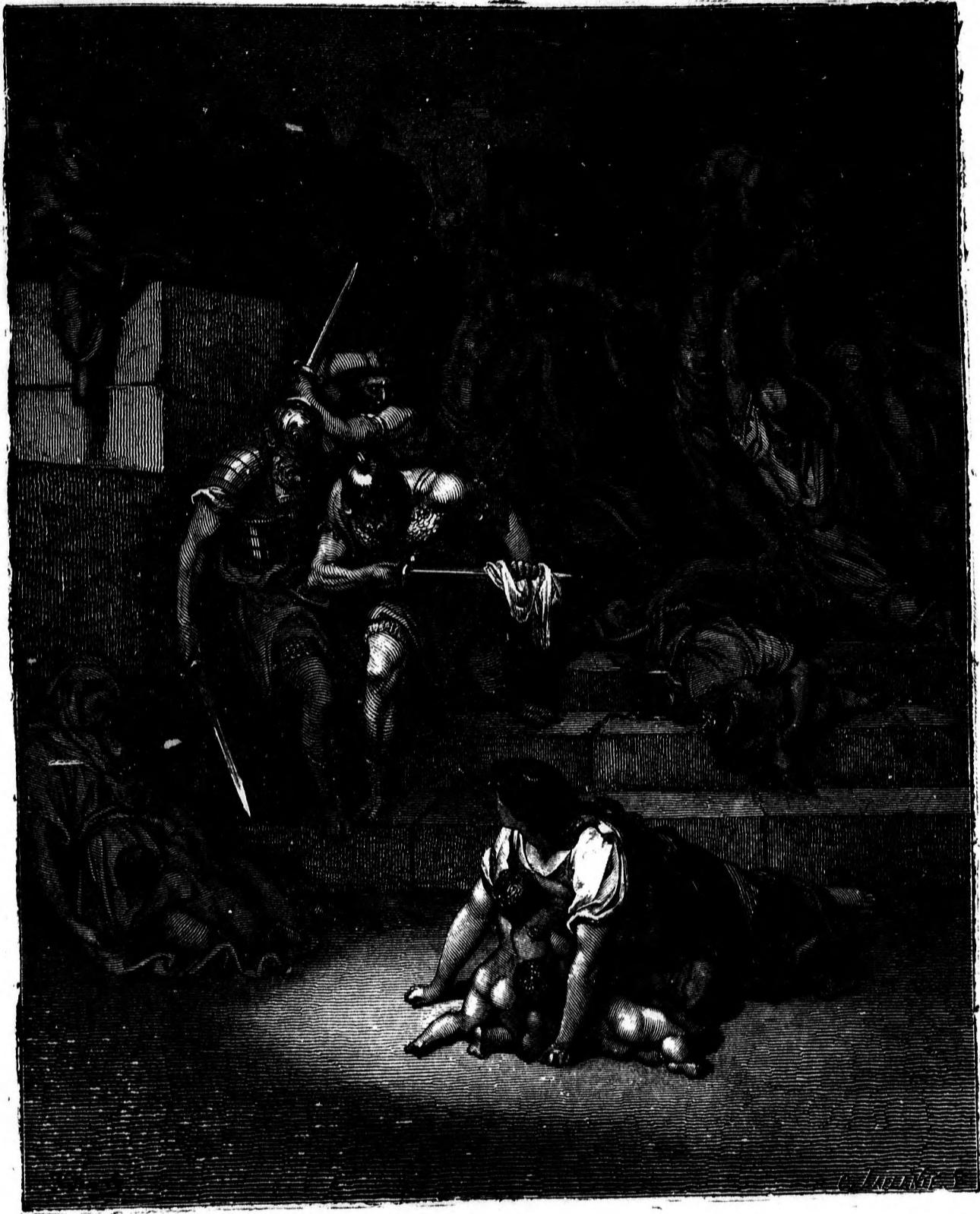
Helyet foglaltunk; Berti egyet lökött bodorított haján, s oly positurába vágta magát, melyet csak dandynyelven lehetne kifejezni,

meg, — itt poétice lefestette a hajától a cipőjéig, — nem tudom, mi lehet az oka, de egyszerre valóságos Don Juanná lettem. Kerestem minden alkalmat, hogy megismerkedjem vele, de még lakását sem birtam felfedezni.

A jégpályán rendszeresen megjelent, a miért én is mindennap ellátogattam oda; valahány-

Kínos órákat éltem át; az őrzöngés bizonyos neme fogott el, mit te szerelemnek szeretsz nevezni, egész éjeken nem jött a szememre álom, vagy ha igen is, mindig róla és vele álmodtam; sok szenvedésem daczára, mert annak mondhatom, még mindig távol maradtam tőle.

Végre a sors megoldá bonyolult helyzetemet.

A bethlehemi gyermekek legyilkoltatása.

mihez én azonban — megvallva az igazat — nem értek.

Mintegy Cicero minden bevezetés nélkül egyenesen a tárgyalásra tért.

Tudod, barátom — kezdé az örök emlékeztető szavakat — egy véletlen eset már három hete kizavart phlegmatikus nyugalamból. Egy gyönyörű lánykát láttam

szor ott láttam őt, mindig bizonyos hidegség járta át tagjaimat, más szóval: „druckos félelem.“ Minden erőlködésem daczára sem mehettam annyira, hogy megismerkedjem vele: úgy irigyeltem, midőn láttam egy fiatal uriformát mellette, de azt sem ismertem

Majd a bálokban kezdettem járni az ő kedvéért, de itt még jobban belém szállotta „félsz.“

Egyszer Mikiékkal mulatni voltunk; mikor javában folyt a bachanalia, Fejes kollégánk beállt azzal a fiúval, kit én ideálom oldala mellett láttam a színházban, jégpályán, stb.

Fejes bemutatja benne Lemhényi Pált leendő osztálytársunkat. Ah! Mintha egy új aera tárult volna fel előttem, már is egészen más színben néztem a világot.

Már előre elgondoltam, mint fogok majd kurisálni, — hanem ezt az udvarlást ne vedd, barátom, a te definitiód szerint, t. i. hogy ez nem egyéb, mint „magasabb fokú szemtelenkedés”, — nem barátom, én őszinte érzelmeimmel szándékoztam tömjénezni.

Lemhényiek most jöttek a fővárosba a téli saison-ra; Pali Szolnokon járt az iskolában, de ott hagyta és ide jött hozzánk érettségizni. Tehát ő osztálytársam lesz, s kit szeretek, az az ő nővére! Ez pompás! Biztosan révbe jutok, Pali lesz a kompos.

Nem csalódtam; másnap találkoztam vele az Andrássy-uton, s meghívott, hogy tegyem nálok tiszteletemet.

Ej barátom, szerettem volna, ha szárnyaink lehettek volna, hogy mint a gondolat, azonnal nálok teremhettünk volna; nagyon untatott, hogy oly prózai léptekkel kellett haladnunk, hanem legalább egy kissé rendezhettem addig gondolataimat. Nagy lépés volt, barátom, ne neves hiában!

Nem akarom festeni az első perczeket; boldog voltam, boldogabb, mintha a hurik hetedik mennyében lettem volna.

Emma gyönyörű, a vágyak „netovább”-ja, az esztrényképek niveau-ja. Szívesen látnak mindig... boldog vagyok...

Ezzel felállott Berti, haján lökött egyet oldalról, nyakkendőjét megigazította és valami opera áriát kezdett dudolni.

En pedig akaratlanul is ástottam egyet; hiában, még regényben sem igen szerettem az ily lyrikus jeleneteket, hát még in prax tapasztalni?

Annyit azonban mégis meg kell vallanom, hogy meglehetősen elégedettnek nézett ki Berti; egészen humanus szint öltött magára, még talán költeni is kezdett; hiában, mivé nem teszi a szerelem az embert? (Mindenné teheti, csak épen okossá nem!

Epen valami farsangi bál volt. Berti borzasztóan kezdett készülődni; el kellett hazulról mennem, addig kent-fent. Hogyne, hisz az első négyest Emmával táncolja. Csak akkor mentem haza, mikor gondoltam, hogy már Berti javában mulat a bálban.

Egy kissé meg lévén fáradva, korán lefeküdtem, s másnap meglehetősen korán felkeltem. Nagyon meg voltam lepetve, mikor láttam, hogy Berti javában alszik; furcsa mulatsága lehetett a fiúnak, gondolám magamban, de nem költöttem fel.

Tíz, tizenkét, egy óra is elmúlt, s Berti még meg sem mozdult; egy párszor ébresztettem, de még fülét sem mozdította. Pedig egyszer határozottan láttam, hogy szeme nyitva volt; de midőn észre vette, hogy nézem, úgy behúnyta, mintha le lett volna szegezve.

Végre nem volt mit tennem, vizkurát alkalmaztam, minek hatását azonnal tapasztaltam is, mert Berti úgy kiugrott az ágyából, mintha egy ismétlő fegyverből lötték volna ki.

Felöltözött, de búsult a fiú nagyon, valami bánthatta erősen a szívét.

Későre mondta el a nevezetes eseményt, mely sorsának peripetiája vala.

A szerencsétlen bálban a négyes után Berti hűsítővel akart kedveskedni Emmának, hanem, oh Eg! megbotlott, s a tartalmazó tartalmával együtt Emmára esett. Borzasztó skandallum volt; Emmájék elpárologtak, Berti kékvult, zöldült s — eltűnt.

Szerelmi ábrándjainak ez volt hideg zuhanya, Lemhényiek haza mentek falura azonnal, Berti pedig „Isten hozzádot” mondott a szerelmes kalandoknak. Most ismét a régi jó szobatársak vagyunk, míg érettségit tehetünk!

Hajnal.

A pályaválasztás a hit és ész világánál tekintve.

(Folytatás.)

31. Hallgass a tandcsra.

Tekintve azt, hogy a hivatásnál a helyeset megtaláljuk, az emberi eszközökhöz tartozik még a felvilágosodottabb, önzetlen és jóindulatú egyének támogatása is.

Vannak hivatlan tanácsadók is. Ilyenek közvetlenül azok, kiknek az életpálya választásának fontosságáról, annak a lélek jólétével, a síron étellel való összefüggéséről semmi fogalmuk vagy sejtelmük sincs. Miért kérdezel ilyen embereket? Miért nyilatkozol ilyeneknek? A világias szellemtől át- és áthatva, ők csak a világot fogják szem előtt tartani s ő reájok nézve csak földi érdekek léteznek. És ki tudja, nem önérdék befolyásolja-e esetleg tanácsukat, a mely őket a te legigazabb és legfőbb érdekeid iránt érzéketlenné teszi?

A hivatás nélküli tanácsadók, továbbá olyanok, a kik tudatlanság vagy előítéletből a pályaválasztásra vonatkozólag érdemleges ítéletet adni nem képesek. Hogy ha egy palota tervrajzáról van szó, nem fogsz fazekastól kérni tanácsot, és ha egy tudományos mű előrajzát akarod megbeszélni, úgy bizonyára nem fordulsz földműveshez.

A hivatott tanácsadók közé tartozik mindenekelőtt gyóntató atyád. Azon lelkeszt értem itt, a ki előtt te hosszabb időn keresztül feltartad szívedet a töredelem szentségében, a kinek vezetésére biztad magadat, a ki téged eléggé ismer s a ki neked régen atyai jóindulatú, önérdék nélküli barátod. Epen előbbi és jelenlegi lelki állapotod az, a mely legnehezebb súlyként esik pályaválasztásoknál a mérlegserpenyőbe. Attól ne félj, hogy az egyoldalú tanácsot fog neked adni; ha ő valóban javadat akarja, óhaját vagy reményeit annak fogja alárendelni, a miről te azt hiszed, hogy mint isteni akaratot kell tekintened. Az valóban menthetetlen is volna, fontos és jól meggondolt ok nélkül például a papi pályát ajánlani, a mely oly komoly kötelességeket ró az emberre s a mely oly társadalmi állásba helyez, mely a közönségestől oly kiemelkedőleg eltér.

Nem nélkülözendő tanácsadók szüleid sem. Mindazonáltal föltételeztetik, hogy valóban legnagyobb javadat akarják és legkevesébe sem szándékoznak zsarnokilag minden, a még oly észszerű ellenokoknak felhözásával szándékukat és tervüket érvényesíteni. Szüleidnek, ha valóban szeretnek, szerencsédet kell akarniok. És tehát, ha hiszed, hogy tudod azt, miszerint Isten e pályára hív és azon te boldog leszesz és külső legyőzhetetlen akadályok nem állanak utadban: miként ellenezhetnék ők a te szerencsédet? Beszélj hát nyíltan, híméletlenül szüleiddel s fejtse ki előttük okaidat, s ha kívánalmuk a te szándékkal nem hangzik össze, úgy kérdezd meg lelkiismeretedet, mennyire lehet vagy kell azt követned.

(Folytatása következik.)

I R O D A L O M.

„Esztergomgyében született vagy működött írók koszorúja” cím alatt Zelliger Alajos egy pályadíjjal kitüntetett munkáját fogja márczius hó végével sajtó útján nyilvánosságra bocsátani. E mű, melyet a tudós egyházi és

világi bírálók ítélete egyhangulag tartott a jutalomra érdemesnek, hozni fogja több mint 400 egyházi és világi esztergomgyei író életrajzát lehetőleg bőven, azonkívül minden felsorolt író irodalmi termékeit fogja könyvészetileg, tehát a lehető legpontosabban előtüntetni. Az olvasók e műben számos kitűnőséggel fognak találkozni. Azt hisszük: Pázmány Péter, Révay Miklós, Csepregy Ferencz, Katona István, Simor János, Hajnal Lajos, Majer István, Dankó József, Fraknoi Vilmos, Knauz Nándor, Maszlaghy Ferencz, Pór Antal, Rényi Dezső, Sujánszky Antal, Somogyi Károly, Zádory János stb. eléggé ismeretes nevek. Minden vidék, minden tudományág megtalálja e műben a maga hivatott képviselőjét úgy, hogy könyvtárak s az irodalom iránt érdeklődők részére a mű nélkülözhetetlen. Körülbelül 18—20 nyomtatott ivre fog terjedni e munka, mely ritkán járt téren mozog s mely hivatva van az irodalom-történetnek is új adalékokat nyújtani. Előfizetési ára: 2 frt, díszkötésben 3 frt, a mely kedvező előf. feltételek mellett a munka megérdemelt elterjedésnek fog örvendhetni. A megrendelések levelező lapon minél előbb, a pályadíjjal koszorúzott mű szerzőjéhez Zelliger Alajos, f. v. hitoktató urhoz (Budapest, VII., Hársfa-utca 6.) intézendők. T. olvasóink becses figyelmébe ajánljuk az érdekes munkát, mely a Dr. Majer István püspök a szeretve tisztelt „István bácsi” 50 éves írói jubileuma emlékére van hivatva a jövő számára megőrizni.

HETI KRONIKA.

A hercegprimás a polgármesternek a város nevében hozzáküldött újévi üdvözlőlevelére most válaszolt, meleg szavakkal fejezve ki a hálás meghatottságot, mely a lelkes hangon írt üdvözlőlevelével olvasásakor szívét áthatotta. Különben szóljon maga a primás levele, melyet ime itt adunk szóról-szóra:

Nagys. kir. tanácsos.

Polgármester Ur!

A szülővárosom nagyérdemű közönsége nevében az újév alkalmából tolmácsolt üdvözlőlevelemben nemcsak a személyem iránti szíves figyelemnek újabb, előttem mindig kedves jelét látom, hanem még inkább a katolikus anyaszentegyház látható feje iránti szeretetnek bizonyítékát szemlélem abban, hogy Nagyságod újból felidézte a pápa Ó szentségének, a magyar hű katolikusok nevében általam elmondott szavakat. A magyar katolikusok csak a jók elismerését vívják ki maguknak, ha a szentszék által az egész nemzetnek nyújtott jótéteményeket, a változott körülmények és viszonyok között is hálással hangoztatják; nekem pedig kétszeresen jól esik, hogy ezek közé szülővárosomat is számíthatom, mely a római pápa által apostolinak nevezett első szent királyunk hálás emlékével, a római szentszék iránti ragaszkodást az idők viszontagságain át napjainkig kegyeletesen megőrizte. Az Ur Isten áldását kívánom Nagyságodnak szülővárosom érdekeinek előmozdítására irányított nemes törekvéseire s kérem, hogy a nagyérdemű városi közönség előtt is legyen köszönetemnek tolmácsolója.

Esztergom, 1888. január 7-én.

Hercegprimás Simor János s. k.

József főherceg és családja minden valószínűség szerint még e hóban fognak Fiuméba utazni, hogy a télnek hátralevő részét fiúmei gyönyörű villájukban töltsék.

Jelen számunk képe:

A bethlehemi gyermekek legyilkoltatása.

Herodes félti trónját. Hallá, hogy a zsidóknak király született.

Nem tudja, hogy nem földi király az, ki igérve volt a patriarcháknak, hanem az erkölesi rend, a lelkek és szívek királya. Trónjához való gyáva ragaszkodása borzasztó tette határozta. Megöleti az újdonszült gyermekeket.

Ki esetelhetné az anyák jajját, a gyermekek sírását, kínját, Ráchel siralma betölti egész Judeát!

Az éghajlat befolyása *

Az állatok és növények alakjának különös berendezése a föld levegőjének minőségével áll viszonyban; ezt pedig a föld fekvése vagy a naptól való távolsága határozza meg. Georg Forster.

Aristoteles „klima“ (a hajlásra való görög szó) alatt a föld felületének a riasó napsugarak iránti hajlását értette. Mi pedig azon természeti jelenségek megjelölésére használjuk, melyek ezen hajlásnak következményei. Ilyenek: napsugarak melege és fénye, a nedvesség, a légnyomás stb. Az éghajlat hathatós alkotórészei mindannyian a napsugarak hatására vezethetők vissza.

A klima összes jelenségei közül a szerves testekre legfontosabb a hő. Az állatok alakjaira és képességeire ez gyakorolja a legmélyrehatóbb befolyást. S az állati test összes szervei közül leginkább a külső takarók; bőr és szőr vannak a hő ingadozásainak kitéve.

Egyfajú állatok bőre hideg égálg alatt vastagabb, mint meleg égálg alatt; s a szőrzet amott rendszerint hosszabb és erősebb is. Egyfajú állatok, melyek hideg éghajlatban sűrű bundával bírnak: meleg égálg alatt ezt elvesztik.

Kolumbia meleg vidékein Roulin teljesen szőrtelen tulkokra akadt, Guinea partjain a kutyák tisztára csupaszok. A Spanyolországból Kolumbiába vitt juhok, gyapjukat itt elvesztették és kurta, fénylő szőrt vettek föl. Meleg égálg alatt a lovak finom, rövid szőröntőssel bírnak; hideg tartományokban (mint Norvégiában és Izlandban) szőrük vastagszik, hosszabbul, sőt néha meg is göndörödik.

De nem csupán az országokban észlelhető a szőrzetnek ilyen feltűnő különbözősége, a melyeknek éghajlatuk egymástól igen elüt; látható az ugyanazon tartományban is a különböző évszakokban vagy az állatok másnemű tartásának esetén.

A mint az egyes évszakokban: ugyanúgy változhatik a szőr minősége, az állat más életmódja esetén, ugyanazon évszakban is. A vadászó folytonosan durva sertékekkel van fődve; az ólban tartott sertés szőre pedig finom és rövid, sőt némely fajtánál nyáron egészen hiányzik és télen is csak gyéren mutatkozik.

Sőt képesek vagyunk egy és ugyanazon állaton a szőrt egyik évben tömötté és hosszúvá tenni, a másik évben megritkítani és kurtítani: a szerint, a mint az illető állatot magasabb vagy alacsonyabb hőmérséknek tesszük ki.

Roulin említést tesz egy vadsertésről, mely Franciaország egyik gazdaságában, két éves korában ólon hizlaltatott. Az ól meleg és nyirkos levegőjében szőrzetének nagy részét elveszítette.

Másrésről ugyan ő írja, hogy a kolumbiai Kordillerák 2500 m. magas hegyein lakó házi sertések épp az ellenkező változást szenvedik: egészen az európai vadsertés alakját veszik föl. Szőrük megvastagszik, gyakran meg is göndörül és némely állatoknál, szorosan a bőr felett, gyapjuszerűvé válik.

Az ezen körülményekkel ismerős gazda minden egészséges állat téli szőrminőségéből meggyőződést szerezhet, vajjon az illető állat magasabb vagy alacsonyabb hőfoknak volt-e kitéve.

Az elvadult házi állatok szőrzete is meghosszabbul és tömöttebbé válik, ha ez állatoknak hidegebb klimával kell megküzdeniök, mint a minovel a házi állapotban bírtak. A kolumbiai Mariquita tartomány elvadult szarvasmarhái igazolják ez állítást. Roulin szerint e marhák, melyek a Columbus által, második utjaker Kolumbiába vitt házi tulkoktól származnak: elhagyván a földmivelők telepítvényeit, felvándoroltak a Kordillerákba, egészen fűnövés határáig s ott majdnem folyton 9—10 C. hőfokban éltek. Roulin, bőrüket feltűnő vastagnak, szőrzetüket hosszúnak, tömöttek és fölállóknak találta. Elvadult lovakon és sertéseken hasonló, megfigyelések tétettek.

A klima hőmérséke lényeges befolyást gyakorol a szőr színére is, mely különben vonatkozással áll a nap világitási fokával is.

Az állandóan a szabad természetben élő vadállatok szőrzete többnyire egyenletesebb, mint a háziállatoké. A vad állapotban élő tulkok: a vizenek és hivályok egyenletes fekete barna színezetűek. Ellenben a művelői fajták szőrzete fölötté változatos és feltűnő fehér jegyeket mutat. Hasonló eset fordul elő a többi háziállatnál is.

A hőmérsék és a fény főleg a vadon élő állatokra érvényesítik befolyásukat. Általánosan fölvehető, hogy minél forróbb az éghajlat, minél erősebb tehát a napsugarak behatása: annál sötétebb leend a szőr színézete. Ezen általán szabálytól a házi állatoknál, a mesterséges tenyésztés folytán több eltérés mutatkozik, melyekre később visszatérünk.

A bőrnek hideg égálg alatti vastagabb volta főleg azon laza kötőszövet rovására megy, mely a bőrt az alatta fekvő szövetekkel (izmokkal és csontokkal) köti össze. E bőr alatti kötőszövet sejtjeibe rakódik le, megfelelő táplálás esetén, a zsír. Mentől jobban kifejlődik a kötőszövet, annál vastagabb lehet a fedőbőr (a fedőbőr) alatt fekvő zsírpárna, mely a vele ellátott állatoknak nagy védelmet nyújt a hideg behatása ellen.

Klug F.-nek zsirtalan, továbbá zsírpárnánál bíró bőrökkel tett kísérleteiből tudjuk, hogy egy csak 0.2 cm. vastag zsírréteg, a fedőbőr melegvezető képességét, középhőfoknál mintegy a felénnyire leszállítja. Mentől nagyobb különbség van a küllég és az állati test hőfoka között: annál inkább emelkedik a zsírpárnának a hővesztéséget gátló befolyása.

A zsírlerakódás székhelyét képező bőralatti kötőszövet fejlődését hideg éghajlat lényegesen előmozdítja. Ellenben a meleg égálg alatt élő állatok fedőbőre csekély vagy semmi zsírpárnával nem bír. A természet ezen berendezése okvetlen igen czélszerű, mert a fedőbőr alatti vastagabb zsírpárna, meleg éghajlatban élő állatnál, test melegének a környezete részére való átadását igen megnehezítené.

A mint a fedőbőr alatti laza kötőszövet, épp úgy erősebbre fejlődik az izmok közötti kötőszövet is, oly állatoknál, melyek hideg klimára utalvák. Hizási állapotban ezen kötőszövet is zsírrakodót képez, — valamely állat hizóképessége tehát e fedőbőr alatt és az izomrostok között levő kötőszövet-tömegek erősebb kifejlésétől függ.

Ez az oka, hogy a hidegebb éghajlatban

élő háziállatok rendszerint sokkal hizékonyabbak, mint azok, a melyek meleg klimában élnek. A hizóképességük által magukat kitűntető összes háziállat-fajtáink Észak-Európából származnak. Ha ezen állatok onnét melegebb égálg alá kerülnek: már a legközelebbi nemzedékben csökkenik a zsirt tartalmazó kötőszövetüknek kifejlődése, minek folytán hizóképességük is gyöngül.

FRISSITŐ.

Megmagyarázta.

— No de megbocsásson nagysád, ez a Kozmáné valóságos vipera-kigyó, nincs egy szava se, a melylyel ne harapna.

— Hja, azt nem kell tőle zokon venni, kedves szomszédasszony, azért harap ő, mert el szeretné hitetni, hogy még vannak fogai.

*

Jó orvosság.

— Nem képzeled, barátom, mennyire gyöngül napról-napra emlékező tehetségem, csakugyan félek a következményektől.

— Mit se félj, pajtás, a lehető legjobb orvosságot tudom a feledés ellen.

— Nos, mi az?

— Kölesönözz nekem 50 florest október 13-áig, meglásd nem felejtet el.

*

Lepipálta.

— E sértésért életével kell lakolnia.

— De, édes orvos úr, az egyszerűen lehetetlen — hisz ön nem háziorvosom.

*

Helyes tanmódszer.

Igazgató: Ugyan kérem, tanító úr, mi annak az oka, hogy ha a tanfelügyelő látogatóba jön, a kérdéseknél mindenik fölnyújtja az ujját, s a kérdezett helyesen megfelel?

Tanító: Hja, igazgató úr, az módszerem titka és előnye. Az én fiaim ha tudják a kérdést: jobb kezüket nyújtják föl; ha nem tudják: bal kezüket. Így aztán minden jól megy.

*

Az önértetes örmester.

A szolgálattevő örmester miután a harmadik ingyen „vergónia“-ra rágyujt, jön ki egy csapat egyéves önkéntessel a vendéglőből, hol azok kontójára tisztességesen ellátta vala magát. Az ajtóból fél mosolygó, de azért tekintélyes arcczal visszakialt:

— Pinczér, mit fizetek?

— Minden ki van már fizetve.

— Az árgyilussát, hogy lehet az ember ily feledékeny?

*

Modern koldus.

A rendőrség elfogott egy koldust s a kaptányságra viszi.

— Hogy vetemedhetett fiatal és erőteljes ember létere ilyen szegénytelen mesterségre? — kérde a rendőrtiszt.

A koldus egészen komolyan így felelt:

— Hát azt hiszi uraságod, hogy ha nem volnék fiatal és erőteljes, győznék egész istenadta nap a kapuk alatt ácsorogni, rongyos öltözetben, a lehető legfáradságosabb testtartással, hogy nyomoréknak nézzenek.

*

* Híresarnokunk helyett adjuk ez érdekes cikket szerkesztőnk betegsége miatt.

Megtelett.

— Micsoda fogak nőnek legutoljára? —
kérdé a természetrajz tanára.
— A hamisak! — feleli értelmesen Peták
Jóska.

Asszonyi éleslátás.

(Kávétracscsnál.)

Kürtösné: Nem tűnt-e föl már önnek
is, mily együgyűen beszél a csak nemrégiben
férjhez ment Gülbertainé.

Huberné: Ah, mit, hát nem veszi észre,
hogy szándékosan fecseg ily ostobául,
csak hogy fiatalabbnak tartsák.

Az orvosi praxisból.

Paraszt az orvoshoz: Doktor úr, kérem,
mondja meg őszintén, mi a baja öregemnek, de
ha valami veszélyes baja van — úgy mondja
diáknak, hogy nagyon meg ne ijedjék.

Emberbaráti szeretetből.

— Tudod-e öcsém, hogy miért nem haj-
tatja végre a hatóság azt a rendeletet, hogy a
gyalogjárók hamuval, vagy fűrészporral meg-
szórattassanak?

— Miért?

— Csupa emberbaráti szeretetből.

— Hogyan?

— Azt várják, hogy az emberek a lábukat
és kezüket törjék, hogy így az orvosok keresetre
tegyenek szert.

— De jó szíve van ennek a mi hatóság-
gunknak!

Czigány furfang.

Egy udvarba vetődött a czigány.

— Mit keres kend itt? — kérdi a ház úrnője.

— Csókolom a kezit nagyságos asszonyom,
csak egy korty vizet akarok inni, mert olyan
éhes vagyok, hogy azt sem tudom, hol háljak.

Korán — későn.

A gróf: Mikor fog meghallgatni, Ilka?
Kisasszony: Korán jön, gróf úr; csak
16 éves vagyok. Kérdezzen majd ismét egy év
mulva.

A gróf: Lehetetlen föltételt szab.

Kisasszony: Hogyan?

A gróf: Egy év mulva későn lesz.

Azt hitte.

— Ejnye, ejnye férjescském, Nina barátnóm
panaszkodott, hogy multkor, én nem lévén honn,
nagyon rosszul fogadtad. Tán csak nem harag-
szol rá?

— De hogy is haragszom!

— Hát miért néztél rá oly csúnyán?

— Tudod édesem, kissé sötét volt a szobá-
ban s a mikor belépett, azt gondoltam, hogy
az — a nyád.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk rendtelenségeit valamint, hogy többeknek
adósok maradtunk levéllel — a fővárosi lakásviszo-
nyok következtében történt iroda változtatás, azaz
hurczkolódás okozta. Irodánk jelenleg VIII. Pál-utca
5. szám, alatt a „Religio” szerkesztőségével szemközt
van. Hivatalos óráink reggel 8—12-ig délután 3—7-ig
tartanak.

Ujjalag figyelmeztetjük t. olvasóinkat a „Korunk”
1887-iki évfolyamára, (39. szám), melyet térhíányában
pósta költséggel együtt 3 frtert küldünk szét.

1887 évről tartozásban levőket kérjük, ha mielőbb
lerónak legalább tavalyi hátralékukat.

Van szerencsém a n. é. közönség figyelmét
felbívni az

ELSŐ GYŐRI

UNALOM ÉS SZOMORÚSÁG ELLEN

való

BIZTOSÍTÓ EGYESÜLETRE

melynek czíme:

„GARABONCZIÁS DIÁK.”

Kivonat az alapszabályokból:

1. Ezen egyesületnek minden becsületes
magyar ember tagja lehet, a ki a vidámságot
szereti.

2. Egy pengő forint nem a világ.

3. Ez a bizonyos nem a világ a negyedévi
biztosítási összeg.

4. Az egyesület tagjai ezért az egy pengő
forintért ingyen kapják a Garabonczias Diák
című heti értesítőt fertály esztendeig.

5. Minthogy az abonansok összetorlódása
miatt az egyesület előbbi háza leomlott, az elő-
fizetések póstaaltványon is elfogadtatnak.

6. A többi a mi gondunk: lesz: a) sokféle
mindenfélé, — b) mindenfélé sokféle, — c) sok
mindenfélé, — d) a mi lesz, az arra való lesz,
hogy nevéssünk rajta.

A ki tebát a vidámságot szereti, az siessen
magát biztosítani a „Garabonczias”-nál, s vi-
szont a Garabonczias is biztosítatik számára.

Ez pedig ilyen szomorú világban igen üd-
vösséges dolog!

A Garabonczias Diák előfizetési ára:

családapáknak egész évre 4 frt.

családtalan apáknak és aggle-

gényeknek fél évre 2 frt.

özvegyeknek, árváknak, va-

rosi hivatalnokoknak . . . negyedévre 1 frt.

egyéb jó embereknek . . . ugyanannyi.

Az előfizetés így czím alatt küldendő: „Ga-
rabonczias Diáknak. Győrött.”

HIRDETÉSEK.**A „KORUNK”**

szerkesztősége és
kiadóhivatala.

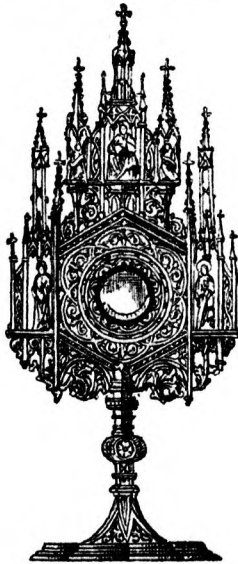
Budapest, VIII. Mária-utca 30.

HIRDETÉSEK

a legolcsóbb árban félvétetnek.

Szerkesztő otthon található

3—6 óra között.

Himzett miseruhák
és
egyházi szerek gyára

ZAMBACH ÉS MÜLLER

Ő Eminentija a Bibornok és Magyarország Herczeg Primásának
szállítója

Bécs, Szent-István tér 5-ik szám.

Raktára: Linz, Herrenstrasse 16.

Árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek.

TEA-ESTÉLYEKRE

és sok fajta teasüteményekkel ellátott raktáromat.

CZINSZKY L.

Budapesten, bécsi-utca 3. szám a.

Nyomatott Kunosy Vilmos könyv- és könyvnyomdájában Budapest, Károly-körút 19.